

יצבי מישנה שלמה גל הבין שבידיו חומר נפץ. גל, קציני-מישטרה צעיר ומוכשר, מונה לחקור את פרשת השיחזור של רצח רחל הלר. אחד המשחזרים, יצבי מישנה עוזי נבות, הסכים להעיד על "שגיאות" שהיו בעת השיחזור. נבות רק ביקש הבטחה, שהוא לא יועמד לדין, על ששיקר בבית-המשפט בעת מישפטו של עמוס ברנס. תמורת זאת היה מוכן לספר את כל האמת.

מפכ"ל המישטרה החדש, רב-ניצב אריה איצן, מיהר עם ההצעה של נבות אל שריהפנים, הד"ר יוסף בורג. בורג היפנה אותו אל היועץ-המישפטי-למשלה, הפרור-ספור יצחק זמיר, וזה הסכים להבטיח

כאשר המישטרה מזייפת ראיות - זה רע. אך כאשר קצינים בכירים מחפים על כך - זה נורא

קצינים הבכירים, איצן, שאישית לא היה מעורב בחקירת ברנס, התליש שלא להסתבך עם אישי מימשל, בעבר, בהווה ובעתיד, עם שופטים בכירים ועם קצינים בכירים, המרכיבים את המטה שלו. היה זה דווקא שריהפנים, הד"ר יוסף בורג, ששם לב לכך, שבדיווח שהועבר אליו חסרה תשובה לשאלה מדוע שתק נבות עד כה. בורג דרש הסברים, והאמת התגלתה לו. בניגוד למה שהיה כתוב השבוע בעיתונים, לא הדליף מקור רמי דוג במישרד-הפנים. עדותו של עוזי נבות מתחלקת לשלושה חלקים עיקריים: השאלה אם מרכוס אכן היה נוכח בעת השיחזור, השאלה אם ה-

מי במישטרה מונקד?

מעמד של עדי-מדינה לנבות, בכל הליך מישפטי העשוי להתנהל בפרשה זו. גל הבין שנבות עומד להעיד נגד קציני-מישטרה ושוטרים שהשתתפו בשיחזור וזו אולי אף להפיל אותם. הוא גם הבין שעדותו עלולה לסייע לדורשים מישפט חוזר לעמוס ברנס. אבל גל לא שיער בנפשו, באותו הרגע, שעדותו של נבות עלולה לסבך קציני-מישטרה בכירים ברצח, אישי מימשל ומישפטנים בכירים בהווה ולגלות קשר-שתיקה, העלול להסיעור את הארץ כולה.

ונבות אמנם דיבר, נראה היה ששש השנים האחרונות היו עול כבד על נבות. עול שאתו הוא מנסה כעת להסיר. לדעת נבות, שהיה עד לפני כמה שברי עות, ימפקד יח"ת, היחידה לחקירות פני-מיות במישטרה, עמוס ברנס אכן רצח את רחל הלר, אך הוא ידע שההרשעה של ברנס היתה, בין היתר, תוצאה של חקירה בלתי-הוגנת ובלתי-חוקית, שבה היו מעורבים רבים ממפקדי-המישטרה בי אותה עת.

האם המפקדים ידעו?

ה פרשה כולה התעוררה סביב שאלה אחת, שהיא שולית לכאורה. האם היה ראש צוות-החקירה, שאול מרכוס, אז סגן-ניצב, והיום עורך-דין פרטי, נוכח בעת שיחזור-הרצח או לא? בזמן מישפטו של ברנס טען הנאשם שהוא הוכה במעמד השיחזור, על-ידי שני

אנשי צוות-החקירה. פקד, היום רביפקד יהודה אלבו, וראש-הצוות שאול מרכוס. בעזרת מכות אלה ניסה ברנס להסביר מדוע הוא שיחזר בפני המצלמה את הרצח, שלדבריו לא ביצע.

נערך מישפט וזטא לגבי קבילות השיחזור. מרכוס טען שלא היכה את ברנס וכי כלל לא היה נוכח במעמד השיחזור. אלבו הכחיש גם הוא, כי היכה את ברנס או שכיוון אותו להצביע על מקומות הקשורים ברצח, וחיוק את עדותו של מרכוס, שהוא לא היה במקום.

גם סגנו של מרכוס, סגן-ניצב ד"ר יחיאל פיקהולץ, שצורף לצוות-החקירה ביגלל העובדה שהוא כימאי, סיפר שהיה נוכח בשיחזור וכי מרכוס לא נכה בו כלל. לדבריו עוזי נבות הוא התבקש על-ידי מרכוס ועל-ידי התובע במישפט, עורך-הדין עדי בראונר, להעיד במישפט הי וזטא. נבות סרב, משום שלא רצה לשקר במישפט. העובדה שנבות לא העיד לא עוררה כל תמיהה. אפילו פרקליטו של ברנס לא שאל מדוע לא הובא נבות ל-העיד במישפט-הזוטא.

בעת השיחזור היה נבות רק הצלם שי צילם את השיחזור, ולא חבר בצוות-החקירה.

לאחר שהשיחזור התקבל כעדות קבילה בבית-המשפט, הוונק נבות להעיד. על דעת איש לא עלה שנבות ישאל אם אכן מרכוס היה נוכח בשיחזור או לא. סוגיה זו כבר "נסגרה" במישפט-הזוטא. נבות התבקש להביא את סרט-השיחזור ולהעיד על אמיתותו.

אולם השאלה נשאלה בכל-זאת. נבות הימר אז על הקאריירה והקידום שלו במישטרה וטען שמרכוס לא היה בעת השיחזור.

כשעלתה לפני שלושה שבועות הגירסה של נבות, לפיה מרכוס כן היה נוכח, לפחות בחלק מהשיחזור, נשאלה מיד הי שאלה, מדוע הוא לא סיפר על כך לאיש, ומדוע הוא שיקר בבית-המשפט. נבות טען לפני גל שהוא אולץ על-ידי מפקדיו ושוכנע על-ידי בראונר לשקר בבית-המישפט. אולם הפצצה האמיתית היתה בהמשך עדותו של נבות. לדבריו הוא כן סיפר את האמת למפקדיו וידידיו במיש-טרה. אך אלה הורו לו לסתום את פיו, ולא לחזור על הסיפור, בצורה זו תירץ נבות את שתיקתו משך כל השנים.

מי עוד מעורב?

ר דברי נבות הוא סיפר על כך למי שהיה ראש אגף-החקירות במטה הארצי, ניצב אריה שור, שור, שפרש באותה תקופה מהמישטרה ונפטר כמה חודשים אחר-כך, היה בתקופת הפיפה עם יעקוב קדמי, שקיבל את התפקיד מידו. קדמי, היום שופט בית-המישפט-המחוזי בירושלים, נכה בכל הפגישות והדיונים, אותם קיים שור, וגם בישיבה שבה סיפר נבות לדבריו את האמת על השיחזור. כן נכה בחדר, לדברי נבות, תת-ניצב, היום ניצב, יחזקאל קרתי, הממלא כיום את תפקיד ראש-אגף-החקירות.

קרתי, שהיה אז ראש מת"ק, מחלקת חקירות שבאגף-החקירות, וראה עצמו מועד מד לתפקיד ראש-האגף זעם על כך שי קדמי, אדם מבחון, הובא על פניו. כן ידעו על הגירסה האמיתית, לדברי נבות, גם ראש-המחלקה לזיהוי-פגילים, מפקד

דו הישיר של נבות באותה תקופה, סגן ניצב מאיר קפלן וסגנו של קפלן, תתי ניצב אברהם אופטובסקי. גל והמפכ"ל, שאילוי הובא הגילוי הי חדש של נבות, הבינו שבידם חומר-נפץ. היתה בדבריו של נבות עדות ממקור ראשון על קשר של שתיקה, של הקצונה הבכירה של המישטרה, נסיון מוצלח להרוגות את בית-המישפט-המחוזי בחיפה ואת בית-המישפט-העליון שדנו בפרשת ברנס. פרשת קשר-השתיקה חמורה אפילו יותר מהעובדה שברנס הורשע בסופו של דבר, בין היתר, על סמך העדויות המזוייפות והשקרים של אנשי המישטרה.

השאלה הראשונה המתעוררת בעיקבות עדותו של נבות, היא כמה מקרי ברנס היו במדינה? כמה אנשים יושבים, ישבו או יישבו בכלא, בין היתר משום ששופי טיהם רומו על-ידי חוקרים וקצינים בכירי ריט.

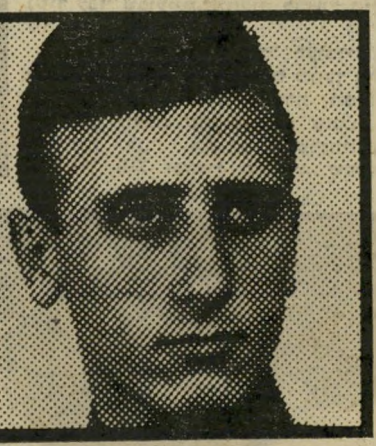
אולם הפצצה האמיתית בעדותו של נבות — שאותה חיוק הקצין בעזרת בדיקה בגלאי-שקר, בדיקה שהראתה שהוא דובר אמת — היתה בזהותם של האנשים של עברם הצביע נבות באצבע מאשימה. אריה שור כבר איננו בין החיים, אך מחליפו, יעקוב קדמי, שלטענת נבות ידע על הי פרשה, הוא היום שופט-מחוזי נכבד. יחזקאל קרתי יצא מתקופת הצינון שלו בי מישטרה, והוא היום אחד מעמודי התווך של הספ"כ, המטכ"ל של המישטרה. מאיר קפלן הוא קצין בדרגת תת-ניצב (המקבלי לה לתת-אלוף בצה"ל) ונושא בתפקיד בכיר במטה-הארצי.

אך לא רק שלושה אלה מערערים את שלות-ינטפם של מפקדי המישטרה היום. הם חוששים שאם יעמיקו לחקור, וייתגלה שנבות אכן דיבר אמת, ודיווח למפקדיו, עלולה הפרשה להסתבך ולהגיע לעוד גלי ריה של אישים, שהיו חייבים להיות מדויר חים על קשר השתיקה, וייתכן שכמה מי הם אף היו מעורבים בו.

אם מקבלים את גירסתו של נבות, שי התובע במישפטו של ברנס, עדי בראונר, אכן ידע שמרכוס היה נוכח בעת השיחזור, וניסה למנוע מנבות לגלות זאת לבית-המישפט, הרי שבראונר חייב היה לדווח על-יכך לממונים עליו. אחד הממונים הוא מי שכיוון אז ומכהן היום כפרקליט-המדינה, גבריאל ברך, בפרשה כה עדינה, שהסעירה אז את הארץ, קשה להניח שהי יועץ-המישפט-למשלה דאו לא שותף בסוד. היועץ-המישפט-למשלה בתקופת מישפטו של ברנס היה מי שמכהן היום כשופט בית-המישפט-העליון מאיר שמגר. אם נכונה גירסתו של נבות, לפיה שמעו שור וקדמי מפיו על השקר שבשיחזור, היה חייב שור לדווח על-יכך למפכ"ל, הי מפכ"ל באותה תקופה היה שאול רוזוליו, מי שהיה אחר-יכך שגריר ישראל במכסוקי וכיום מנכ"ל התאחדות התעשיינים. סידרי מינהל תקנים חייבו את המפכ"ל לדווח על-יכך לשר-המישטרה. שריהפנים דאו היה מי שהיום ח"כ המערך, שלמה הילל, ומעמד מיפלה זו לתפקיד יושב-ראש הי כנסת.

להאמין במה שנוח

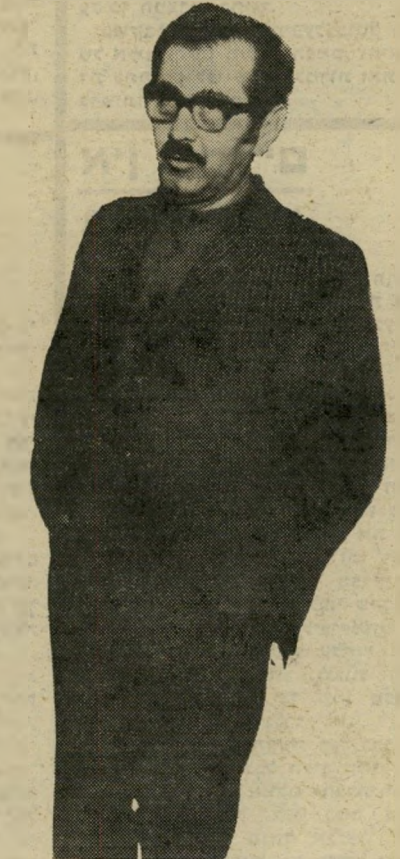
ה מפכ"ל החליט לבנות קשר של שתיקה על קשר של שתיקה. הסוד השמור ביותר במדינה בשבועות האחרונים היה עדותו של נבות, המאשימה את הי

עדי-מדינה נבות גלאי-השקר ?

עו מנבות על-יכך שמרכוס נכה בשיחזור. אך המישטרה החליטה להאמין לגלאי-השקר רק באותם נושאים הנוחים לה. התקבלה גירסתו של נבות, לפיה מרכוס היה נוכח בעת השיחזור. עזר לכך סידורו של מרכוס עצמו להיחקר בגלאי-השקר. המלצת המישטרה היא להעמיד את מרכוס, אלבו ופיקהולץ לדין על עדות-שקר. איצן יכול להופיע בפני הציבור כמי שאינו חושש וכמי שמגנה את המישטרה מכל בלתי-חוקי.

ככל הנראה, יקבל היועץ-המישפטי לממשלה את גירסתו של נבות לגבי מהלך השיחזור. נבות טוען שהוא לא ראה שום דבר חריג בשיחזור. אם יוחלט על ביטול מישפטו של ברנס, או על עריכת מישפט מחדש, יודיע, ככל הנראה, זמיר, שהוא מבקש זאת מכיוון שהיו כמה דברים שלא היו כשורה בעת השיחזור, ולא משום שי הוכחה חפותו של ברנס.

חוקר מרכוס האם שיקר -